

Til lovforslag nr. L 111

Folketinget 2016-17

Betænkning afgivet af Miljø- og Fødevareudvalget den 10. maj 2017

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse

(Kompenserende marine virkemidler ved etablering eller udvidelse af havbrug)

[af miljø- og fødevareministeren (Esben Lunde Larsen)]

1. Ændringsforslag

Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget har stillet 6 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 15. december 2016 og var til 1. behandling den 19. januar 2017. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Miljø- og Fødevareudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 10 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og miljø- og fødevareministeren sendte den 9. september 2016 dette udkast til udvalget, jf. MOF alm. del – bilag 609 (folketingsåret 2015-16). Den 15. december 2016 sendte miljø- og fødevareministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Ekspertføring

Udvalget afholdt den 25. april 2017 en ekspertføring om lovforslaget. Programmet for ekspertføringen fremgår af bilag 20 på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Danmarks Naturfredningsforening,
Danmarks Sportsfiskerforbund,
DTU Aqua,
EndelaveGruppen/Endelave Hav- og Dambrug – Nej Tak
Thorkild Hansen, Ebeltoft,
Havbrug Ebeltoft
Leif Richter, Horsens, og

Sveriges Sportfiske- og Fiskevårdsforbund.

Miljø- og fødevareministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputationer

Endvidere har Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Samråd

Udvalget har stillet 7 spørgsmål til miljø- og fødevareministeren til mundtlig besvarelse. Ministeren har besvaret spørgsmålene i samråd med udvalget den 15. marts og 29. marts 2017.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 161 spørgsmål til miljø- og fødevareministeren til skriftlig besvarelse. Miljø- og fødevareministeren har besvaret disse spørgsmål med undtagelse af spørgsmål nr. 162, som forventes besvaret inden 2. behandling. Udvalget har stillet 1 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

7 af udvalgets spørgsmål og miljø- og fødevareministerens svar er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, DF, V, LA og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (EL, ALT, RV og SF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet stemmer for de stillede ændringsforslag.

4. Politiske bemærkninger

Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti

Socialdemokratiets, Dansk Folkepartis, Venstres, Liberal Alliances og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget ønsker at tilkendegive, at partierne har indgået en aftale, hvoraf det fremgår, at partierne står sammen om ønsket om at øge mængden af bæredygtigt producerede fisk. Partierne anerkender, at muligheden for at anvende kompenserende marine virkemidler kan være medvirkende til at sikre en bæredygtig havbrugsproduktion i Danmark. Aftalen fastlægger nærmere, hvordan miljøhensyn sikres i forbindelse med godkendelse af havbrug med anvendelse af kompenserende marine virkemidler. Aftalen er optrykt i betænkningen som bilag 3.

Socialdemokratiet

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget ønsker endvidere at tilkendegive, at det af SR-regeringens »Strategi for bæredygtig udvikling af akvakultursektoren i Danmark 2014-2020« fremgår, at »Et umætteligt verdensmarked kræver flere fisk – flere end der kan fanges bæredygtigt i havene. En af løsningerne er akvakultur, hvor vi gennem udvikling og anvendelse af ny smart teknologi kan fremme en økonomisk, socialt og miljømæssig bæredygtig produktion og stille sunde fisk og skaldyr af høj kvalitet til rådighed for forbrugerne«. S mener, at denne strategi og dens principper fortsat bør danne grundlag for udviklingen af akvakultursektoren i Danmark.

Det er en udfordring at have akvakulturproduktion i Danmark. Naturen og miljøet er ikke en udtømmelig ressource, som frit kan bruges i bestræbelserne på at skabe vækst. Vores særlige naturforhold er følsomme over for udledningen af kvælstof og fosfor m.v., og derfor må der stilles grænser for tilladte udledninger. Man må ikke gå på kompromis med vores ambitiøse mål for det danske miljø, så der skal tænkes ud af boksen, når akvakultursektoren skal udvikles og udvides.

I den forbindelse ønsker S at gøre det klart, at S alene støtter stemmeaftalen om L 111 og ikke støtter regeringens samlede tilgang til akvakultursektoren. S er bl.a. uenig i regeringens beslutning om at udvide det miljømæssige råderum med 800 t kvælstof, men deler den holdning, at det er vigtigt at skabe gode rammebetingelser for en bæredygtig akvakultursektor i øvrigt, således som det skitseres i »Strategi for bæredygtig udvikling af akvakultursektoren i Danmark 2014-2020«.

S mener i forlængelse af ovennævnte strategi, at enhver udvidelse af produktionen, hvor der ikke er et fornødent miljømæssigt råderum, »som udgangspunkt [vil] forudsætte fuld kompensation for merudledningen«. På den baggrund var det et klart ønske fra SR-regeringen at fremme brugen af kompensationsopdræt med henblik på at forøge havbrugsproduktionen på en miljømæssigt forsvarlig måde.

L 111 giver mulighed for at etablere nye og udvide eksisterende havbrug, mod at der etableres kompenserende virkemidler som muslingopdræt og dyrkning af tang. Det er S's

vurdering, at L 111 som fremsat indeholdt for stor usikkerhed omkring effekten af de kompenserende virkemidler. S har samtidig konstateret, at et flertal i Folketinget har ønsket at støtte L 111 som fremsat. S har derfor arbejdet for en aftale, der både tilgodeser erhvervet og mindsker risikoen for miljøet i forhold til det udgangspunkt, som regeringen lagde op til.

S har udtrykt sin store bekymring for det danske havmiljø, som i regeringens udspil bærer risikoen, som er forbundet med at udvide havbrugsproduktionen. S har klart givet udtryk for, at lovforslaget ikke indeholdt den nødvendige balance mellem miljø og erhverv. Derfor har S via drøftelser med regeringen og Dansk Folkeparti søgt at flytte risikoen væk fra miljøet, når det kommer til udfordringerne, som medfører en større næringsstofbelastning. Det er lykkedes på væsentlige områder at bringe lovforslaget i en afgørende bedre balance med en miljø sikkerhedsdimensionering af kompensationsopdrætsanlæggene på 115 pct., en begrænsning på omfanget af nyetableringer af havbrug og en begrænsning på udvidelser samt ikke mindst fire-fem løbende kontrolmålinger i løbet af opdrætssæsonen, som skal sikre, at kompensationsanlæggene har den forventede effekt, sådan at en eventuel miljørisiko kan håndteres såvel i indeværende som den følgende opdrætssæson. Endelig har det været vigtigt, at kompensationsanlæg skal placeres dér, hvor der er den største miljømæssige effekt af anlægget. S havde flere krav, som skulle styrke balancen mellem havmiljøet og produktionen yderligere, og dem vil vi fortsat have, også efter at den stemmeaftale nu er indgået med regeringen og Dansk Folkeparti.

Desuden er S optaget af, at sportsfiskere, lystfiskere, erhvervsfiskere og havbrugsejere samt selve vildtfiskebestanden ikke skal opleve problemer med lakselus i Danmark. Derfor ønsker S håndfaste krav til placering af havbrug i Danmark, som medfører en nultolerance i forhold til risikoen for lakselus i danske havbrugsproduktioner. Derfor vil S som en del af kredsen af partier bag stemmeaftalen for lovforslaget være med til at fastsætte kriterier for mulig placering af havbrug, som baserer sig på den bedste faglige viden på baggrund af en ny risikoanalyse af lakselusrisikoen i Danmark. Det vil være vigtigt for S, at der både tages hensyn til vandtemperaturen og saltholdigheden i de krav, der stilles til placeringen af mulige nye havbrug.

Endelig har det været vigtigt for S, at der sættes et særligt fokus på innovation og udvikling af nye teknologier, som udgør en stor del af eksporten, som relaterer sig til akvakultursektoren i Danmark, samtidig med at det kan forbedre håndteringen af andre miljøudfordringer ved havbrugene, såsom organisk materiale, medicinrester og lign. S er tilfreds med, at et flertal i Folketinget vil prioritere midler til netop denne udvikling, ligesom det for os er den helt rigtige vej at gå, at en større del af den klassiske havbrugsproduktion populært sagt flyttes op på land og forbedres gennem anlæg, der er 100 pct. recirkulerende. Socialdemokratiet foreslår, at der øremærkes midler til i højere grad at styrke denne del af akvakulturen på land.

Selv om Socialdemokratiet ikke bakker op om regeringens akvakulturstrategi i »Dansk akvakultur i vækst«, aner-

kender S, at den indgåede stemmeaftale har skabt en bedre balance i L 111, hvor miljøet ikke bærer for stor en risiko. Derfor stemmer S for lovforslaget med den indgåede stemmeaftale og med de svar, som regeringen har afgivet på lovforslaget, om at regeringen indestår for, at udvidelse eller etablering af havbrug vil være i overensstemmelse med Danmarks EU-retlige forpligtelser, hvis der etableres og drives kompenserende marine virkemidler, som i fornødent omfang kompenserer for den øgede næringssaltudledning, der følger af udvidelsen eller etableringen.

For S er det afgørende, at en udvidelse af havbrugsproduktionen forudsætter overholdelse af vores EU-retlige forpligtelser, som f.eks. vandrammedirektivet, havstrategidirektivet, habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, de nationale vandplaner, herunder kravet om ikkeforringelse af miljøets tilstand, naturplaner og den danske havstrategi under hensyntagen til miljømål opsat af de regionale havkonventioner.

Enhedslisten

Enhedslistens medlemmer af udvalget finder det yderst problematisk, at der med lovforslaget åbnes op for, at man via kompenserende tiltag som tang- og muslinge anlæg forsøger at tilvejebringe et såkaldt miljømæssigt råderum for at øge forureningen fra havbrug. For det første finder EL det dybt bekymrende, at regeringen fastholder lovforslaget, på trods af at der på eksperthøringen, som udvalget afholdt den 25. april 2017, blev slået fast, at effekten af de kompenserende tiltag er meget usikker, at kompensationsopdræt kun fjerner kvælstof og fosfor lokalt og ikke håndterer problemerne med det store iltforbrug (fiskeekskrementer og foder-spild), som havbrugsproduktionen også medfører. For det andet finder EL, at det er meget bekymrende, at man med lovforslaget om kompensationsopdræt gør regeringen og blå bloks havbrugsplaner, jf. »Dansk akvakultur i vækst«, mulig og dermed giver los for en voldsom ekstra udledning af næringsstoffer, hjælpestoffer og iltforbrugende materiale fra de kommende havbrug. Dette på trods af at det ved eksperthøringen blev gjort klart, at der ikke er noget såkaldt råderum for yderlig udledning af næringsstoffer, da miljøtilstanden i de indre danske farvande er dårlig eller ringe, og på trods af at kun to ud af 117 kyst- og vandområder i Danmark har god økologisk tilstand. For det tredje mener EL, at det er bekymrende, at regeringen overhovedet opererer med begrebet miljømæssigt råderum som argument for, at der er plads til yderligere forurenende havbrug, på trods af at juridiske eksperter på eksperthøringen gjorde det klart i et skriftligt indlæg til Miljø- og Fødevareudvalget, jf. L 111 – bilag 11, at det ikke er et begreb, man opererer med i vandramme- og havstrategidirektiverne. EL mener desuden ikke, at det er tilstrækkeligt belyst, hvorvidt L 111 og regeringen og blå bloks planer om havbrugsudvidelser er i overensstemmelse med EU's miljø- og naturdirektiver. For det fjerde mener EL, at det er bekymrende, at regeringen med lovforslaget om havbrug med kompensationsopdræt bryder med princippet om, at forurening skal fjernes ved kilden. For den femte mener EL, at regeringen ignorerer den alvorlige problemstilling om lakselus, på trods af at det ved eksperthøringen

fremgik, at lakselus kan være en reel risiko i Danmark. Det bekymrer EL, at lovforslaget skal behandles i Folketinget, på trods af at miljø- og fødevareministeren endnu ikke kender resultatet af den risikoanalyse om forekomsten af lakselus i Kattegat, der netop er igangsat ved DTU og Københavns Universitet.

Samlet set mener EL, at det er helt tydeligt, at regeringen i denne sag sætter nogle få aktørers indtjeningsmuligheder over risikoen og de store usikkerheder, der er forbundet med havbrugsudvidelserne i forhold til massive negative påvirkning af miljø og natur.

Endelig mener EL, at der er dybt bekymrende, at der endnu ikke er et klart fagligt grundlag for kommunerne at forholde sig til i forhold til effekten af de kompenserende tiltag, når de skal give tilladelse til nye havbrug med de kompenserende tiltag, der ligger inden for 1 sømil.

Det Radikale Venstre

De Radikale Venstres medlemmer af udvalget er bekymret for, at lovforslaget kan medføre en forurening af vores havmiljø med bl.a. kvælstof, fosfor og medicinrester og forøge risikoen for fiskesygdomme som lakselus. Det kan have konsekvenser for andre erhverv som turisme, fiskeri, sejlads m.v. Vi kender ikke virkningen af kompensationsopdræt med muslinger på åbent hav, og derfor er det bekymrende, at man giver lov til opførelsen af nye havbrug eller udvidelse af eksisterende med kompensationsopdræt. I en rapport udgivet af DCE om marine virkemidler i 2016, der omtales i lovforslaget, vurderes det, at muslingers væksthastighed i åbne havområder er for lav og omkostninger til drift og høst for store til, at muslingeopdræt vil være et omkostningseffektivt virkemiddel.

Muslinge anlæg som marint virkemiddel er kun veldokumenteret i ét forsøg i Skive Fjord i 2010-11. Dette område er et meget beskyttet og næringsrigt vandområde. Algemængden i Kattegat udgør til sammenligning kun en tredjedel af algemængden i Skive Fjord. Muslingerne vil derfor vokse langsommere i Kattegat. Anlægget i Skive Fjord var derudover ikke drevet eller indrettet til at skulle kompensere nogen bestemt belastning med kvælstof og fosfor. Muslinge anlæg som kompensation i et nærmere bestemt omfang for et havbrugs udledninger er således ikke afprøvet eller dokumenteret under mere voldsomme forhold end i Skive Fjord.

I Skive Fjord blev der opnået en reduktion på 0,6-0,9 t kvælstof pr. ha anlæg pr. år og en reduktion på 0,03-0,05 t fosfor pr. ha pr. år. Det fremgår af rapporten om marine virkemidler fra DCE. Det vil kræve muslingeopdræt på et areal på 1,1-1,7 km² for et brug, der udleder 100 t kvælstof. På grund af de usikkerheder, der er forbundet med kompensationsopdræt på havet, skønner Stig Markager, der er professor i Bioscience, Aarhus Universitet, at et areal på 5-10 km² er mere realistisk. Det fremgår af artiklen: »Professor: Hvad skal vi bruge havet til?« Alttinget: Miljø, den 22. marts 2017.

Et havbrugs belastning er jævnt stigende henover sæsonen fra april til november. Algevæksten i havet er typisk næringsbegrænset i sommerperioden. Store udledninger fra havbrug af lettilgængeligt kvælstof og fosfor vil da have en

væsentlig (to-tre gange) større biologisk virkning (alge-vækst) end tilsvarende mængder udledt i vinterperioden, hvor de største udledninger fra land ellers forekommer. Derfor er udledninger af kvælstof og fosfor fra havbrug ikke direkte sammenlignelige med normale udledninger fra land – kilo for kilo. Et havbrug forurener lokalt med store mængder iltforbrugende stof, især fiskefækalier og foderrester. Det øger lokalt risiko for og omfang af iltsvind, især sommer og efterår. Også muslinge anlæg forurener med store mængder iltforbrugende stof lokalt, idet muslingernes fækalier udgør en tredjedel af det, de filtrerer fra vandet, med tilsvarende iltsvindproblemer til følge.

Derfor kan det også bekymre, at man går væk fra at fjerne forureningen ved kilden. Muslinge anlægget kan teoretisk kompensere fuldt ud i kvælstof- og fosforregnskabet for det pågældende vandplanområde, men havbrugets udledninger forurener fortsat lige så meget lokalt.

Der kan tilføjes en robusthed ved at overdimensionere muslinge anlægget i forhold til havbrugets udledning af næringsstoffer. Problemet er, at man ikke aner, om muslinge anlægget så skal dimensioneres til 110, 150 eller 200 pct. af havbrugets udledning. Dertil er driftssikkerheden for uforudsigelig i forhold til vind og vejr og i forhold til, at muslingerne kan blive spist af edderfugle, søstjerner m.v. Kommunen står derfor i en vanskelig situation, når den skal give en godkendelse, hvis effekten af kompensationsopdræt med muslinger på åbent hav ikke er kendt og dokumenteret. Hvad skal kommunen læne sig op ad, når størrelsen på muslinge anlægget skal vurderes?

Skal kompensationen med muslinger være troværdig, må man kende til virkemidlets kvælstof- og fosforreducerende effekt i de pågældende omgivelser. Anlægget skal dels være driftssikkert, dels skal man på kontrolsiden løbende henover sæsonen kunne se, at der produceres muslinger, så det svarer til havbrugets tab af kvælstof og fosfor. Bliver muslinge produktionen for lille, må havbrugets fiskemængde justeres derefter. Ellers står man ved sæsonens slutning tilbage og mangler tilstrækkelig fjernelse af næringsstoffer og med skade på havmiljøet.

Etableringen af flere havbrug kan også komme i konflikt med Danmarks EU- og andre internationale forpligtelser. Kystvande er omfattet af miljømål, herunder reduktionskrav for kvælstof, efter vandrammedirektivet. Havbrug kan derfor ikke placeres, så deres udledninger påvirker ind i kystvande uden at bringe disse længere væk fra deres målopfyldelse i forhold til kvælstof. Hvis kompensationen af udledningerne fra havbrug ikke er fuldstændig, vil det derfor kræve, at andre erhverv sænker deres udledninger.

Åbne farvande er omfattet af havstrategidirektivet, som udmøntes gennem HELCOM-aftaler for Østersøens vedkommende. Ifølge gældende HELCOM-aftale har Danmark overopfyldt sine kvælstofforpligtelser – det er en følge af de mange store indsatser siden vandmiljøplan I i 1987. Derimod mangler Danmark stadig at fjerne noget fosfor i Østersøen. Udledning af de ca. 100 t fosfor fra havbrug, som landbrugspakken gav lov til, vil forhindre Danmark i at nå sine HELCOM-mål i Østersøen og Bælthavet. Derfor er der ikke råderum til flere havbrug.

Socialistisk Folkeparti

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget ønsker at tilkendegive følgende:

Lovforslaget er en del af gennemførelsen af den tidligere regerings (Venstre), Dansk Folkepartis, Liberal Alliances og Det Konservative Folkepartis aftale om en fødevarer- og landbrugspakke fra 22. december 2015 og den efterfølgende indgåede aftale af 30. juni 2016, »Dansk akvakultur i vækst«. Som med landbruget ønsker regeringen at presse en yderligere råvareproduktion igennem til havs ved at udnytte et påstået »miljømæssigt råderum«, som ikke kan dokumenteres naturvidenskabeligt, og som under alle omstændigheder slet ikke er eksisterende, når nye reduktionskrav skal gennemføres i 2021. Derved misbruger regeringen de investeringer, som især byer og industri har foretaget siden 1980'erne i spildevandsrensning, frem for at fortsætte de reduktioner, der er nødvendige først og fremmest af hensyn til vandrammedirektivet, havstrategidirektivet og natura 2000-direktiverne og af hensyn til miljø, natur, fiskeri og turisme.

SF mener, at landbruget og havbruget har brug for langsigtede investeringsrammer og ikke »fikse ideer« til, hvordan miljøkrav kan undermineres, sådan som regeringen forsøger med landbrugspakken, der direkte udfordrer EU-lovgivningen og andre erhverv i Danmark – og deler befolkningen. Regeringens strategi synes at være at presse den eksisterende EU-lovgivning mest muligt og at arbejde for, at kommende EU-målsætninger og lovgivningen bliver så slap som muligt. Slår denne strategi fejl, vil der kunne komme nye pludselige omkostninger for primærproduktionen af fødevarer i Danmark gennem skærpede krav. Lykkes strategien vil målet om god vandkvalitet, fremme af biodiversiteten og større og sunde fiskebestande blive skudt endnu længere ud i fremtiden. En dansk regering bør naturligvis i stedet arbejde internationalt for et sundt havmiljø og presse andre lande til også at arbejde for det. Beklageligvis har regeringen valgt at lægge sig meget tæt op ad den mest gammel-dags del af fødevarerhvervet.

Havstrategidirektivet nævnes ikke i landbrugspakken, og ordførerne for aftalepartierne har dermed ikke taget stilling til landbrugspakkens konsekvenser for Danmarks gennemførelse af forpligtelserne i havstrategidirektivet, herunder den del, der omhandler havbrug og det »miljømæssige råderum«, som er aftalt for flere havbrug i havstrategidirektivets reguleringsområde. Alt taler for, at de aftalte tons merudledning af kvælstof og fosfor er tal, der er produceret politisk til formålet.

Før og efter aftalen om landbrugspakken har regeringen aktivt modarbejdet nye miljømål (tærskelværdier) i havstrategidirektivet, formodentlig for at skabe dette »råderum« gennem et politisk pres.

Det fremgår således af miljø- og fødevarerministerens besvarelse den 21. marts 2017 af spørgsmål 121 til L 111, at det bl.a. er lykkedes regeringen at sikre, at der i den kommende gennemførelse af havstrategidirektivet, dvs. for både Nordsøen, Østersøen og indre farvande mere end 1 sømil fra kysten gælder følgende:

– Der skal ikke længere fastsættes tærskelværdier (mål) for alle miljøpåvirkninger,

- 2018 er ikke længere den ultimative frist for at sætte tærskelværdier (mål) for miljøpåvirkninger,
- one-out-all-out-princippet er udgået de fleste steder – det vil sige, der er ikke de ringeste parametre i den samlede vurdering af en række parametre,
- tærskelværdien på maksimalt 30 pct. negativ påvirkning af havbundens naturtyper og maksimalt 5 pct. befæstning/tab af havbundens naturtyper er udgået,
- miljøovervågningen af farvandene tager hovedsagelig udgangspunkt i det eksisterende aktivitetsniveau, og
- der er etableret et klarere skel imellem vandrammedirektivet og havstrategidirektivets reguleringsområde.

Regeringens planer for flere havbrug foregriber også den planlægning af havområderne, som skal foretages senest 2021 som følge af direktivet om rammerne for maritim fysisk planlægning fra 2014.

Af ovenstående og af følgende årsager stemmer SF imod lovforslaget:

- De danske havområder fra Skagen og ind i Østersøen er i forvejen eutrofiserede, dvs. overbelastede med næringsstoffer og iltforbrugende stoffer, hvorfor der er ikke et »miljømæssigt råderum«.
- Anvendelse af medicin og antibegroningsmidler i simple havanlæg vil føre til ny, negativ påvirkning af havmiljøet med farlige og uønskede stoffer.
- Kompensationsbrug er et usikkert virkemiddel. Det eneste, der er sikkert, er, at de optager store arealer til havs og dækker havbunden med iltforbrugende stof.
- Havbrug vil kunne medvirke til at udbrede lakselus langt sydligere i Kattegat end til, hvad der i dag er deres naturlige udbredelsesområde, og det vil kunne ramme de naturlige fiskebestande.

Erhvervsmæssigt er det en dårlig satsning, da det vil kunne skade turismen og lystfiskeriet, og det er en lavteknologisk produktionsform, som næppe har mange udviklingsmuligheder. Saltvandsopdræt på land kan derimod udvikles yderligere, og ny teknologi kan eksporteres.

Inuit Ataqtigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

5. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (RV) tiltrådt af et *mindretal* (EL, ALT og SF):

Til titlen

1) Titlen affattes således:

»Forslag
til

Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) og lov om fiskeri og fiskeopdræt

(Krav om kompenserende marine virkemidler ved godkendelse af havbrug, skærpet tilsyn med havbrug, fastsættelse af miljø- og fødevareministeren som godkendelsesmyndighed for havbrug og krav til garantier ved fjernelse af og oprydning efter havbrug og kompenserende virkemidler)«.

[Præcisering af lovforslagets titel som følge af ændringsforslag nr. 2-6]

Til § 1

2) Nr. 1 affattes således:

»1. I § 35 indsættes som *stk. 3* og *4*:

»*Stk. 3.* Ministeren kan fastsætte nærmere regler om vilkår om etablering og drift af kompenserende marine virkemidler ved godkendelse af havbrug, herunder regler om, at også eksisterende havbrug uden kompenserende marine virkemidler, som ikke ændres eller udvides, efter en frist skal etablere kompenserende marine virkemidler.

Stk. 4. Afgørelser, der er truffet efter loven eller regler udstedt i medfør af denne, kan ændres, hvis det er nødvendigt for at tilgodese opfyldelsen af regler efter *stk. 3*. Ministeren kan fastsætte nærmere regler herom, herunder om miljømyndighedens pligt til at indkalde godkendelser til fornyet vurdering.«

[Udvidelse af bestemmelsen, således at den også gælder for eksisterende havbrug, som ikke ændres eller udvides, samt hjemler til fornyet behandling af gældende godkendelser og fastsættelse af regler herom]

3) Efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:

»01. § 40 affattes således:

»§ 40 Afgørelse om godkendelse efter dette kapitel træffes af kommunalbestyrelsen eller af miljø- og fødevareministeren. Afgørelser om godkendelse af havbrug træffes dog af miljø- og fødevareministeren. Ministeren fastsætter nærmere regler herom, herunder om, hvilke virksomheder kommunalbestyrelsen henholdsvis miljø- og fødevareministeren skal godkende.«

[Krav om, at myndighedskompetence til at tildele havbrug godkendelse efter kapitel 5 henhører under miljø- og fødevareministeren]

4) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 73, *stk. 1*, indsættes som 2. *pkt.*:

»Ministeren fastsætter herunder regler om skærpet tilsyn med havbrug.«

[Krav om fastsættelse af regler om skærpet tilsyn med havbrug]

Ny paragraf

5) Efter § 1 indsættes som ny paragraf:

»§ 01

I lov nr. 425 af 18. maj 2016 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) foretages følgende ændring:

1. § 17, stk. 3, 2. pkt., ophæves.«

[Krav om, at kommunalbestyrelsen er myndighed for behandling af projekter på havområdet vedrørende intensivt fiskeopdræt, hvor det samlede anlæg er beliggende nærmere end 1 sømil fra kysten, ophæves som konsekvens af ændringsforslag nr. 3]

Ny paragraf

6) Efter § 1 indsættes som ny paragraf:

»§ 02

I fiskeriloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 17 af 4. januar 2017, foretages følgende ændring:

1. § 66, stk. 2, 2. pkt., affattes således:

»Ministeren skal fastsætte vilkår for en tilladelse, herunder om tidsbegrænsning, prøveudtagning og dokumentation for sikkerhedsstillelse i form af enten forsikring eller bankgaranti til dækning af udgifter ved anlæggets ophør.«
[Vilkår om sikkerhedsstillelse til dækning af udgifter ved anlæggets ophør]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Den foreslåede ændring er en konsekvensændring af ændringsforslag nr. 2-6.

Til nr. 2

Den foreslåede ændring indebærer, at miljø- og fødevarerministeren med den nye hjemmel i § 35, stk. 3, vil kunne fastsætte regler, der indfører krav om kompenserende marine virkemidler gældende ikke alene for havbrug, som nyetableres eller som ønsker at gennemføre en godkendelsespligtig ændring eller udvidelse, men også for eksisterende havbrug. Med eksisterende havbrug menes havbrug, som er i drift eller er godkendt inden ikrafttrædelsen af den bekendtgørelse, som udstedes med hjemmel i den foreslåede § 35, stk. 3.

Ændringsforslaget indebærer en udvidelse af formålet med de kompenserende marine virkemidler. Formålet med virkemidlerne er således ikke alene compensation for merudledning, som der ellers ikke ville være mulighed for, men en generel skærpelse af gældende krav for alle havbrug, således at disse skal kompensere helt eller delvis også for næringsstofbelastning, som det er vurderet at der er plads til inden for rammerne af lovgivningen om vandplanlægning eller havstrategi.

Der foreslås en frist på 3 år for eksisterende havbrug, som ikke ændres eller udvides, til at opfylde kravene om etablering af kompenserende marine virkemidler. Fristen regnes fra ikrafttrædelsen af den bekendtgørelse, som udstedes med hjemmel i den foreslåede § 35, stk. 3. Reglerne skal udformes således, at eksisterende havbrug, der ønsker at fortsætte under de nye krav om etablering af kompenserende marine virkemidler, sidestilles med havbrug, der nyetablerer sig eller udvider.

Forslaget indebærer behov for fornyet behandling af eksisterende godkendelser eller tilladelser, og der foreslås derfor med et nyt stk. 4 indsat en hjemmel for myndighederne til at ændre gældende afgørelser i fornødent omfang, og for ministeren til at fastsætte nærmere regler herom.

Til nr. 3

I miljøbeskyttelseslovens § 40 er der i dag delt myndighedskompetence i afgørelser om godkendelse af listevirksomheder imellem kommunalbestyrelsen og miljø- og fødevarerministeren. Bestemmelsen fastslår dog ikke, hvem der specifikt er godkendelsesmyndighed for de forskellige typer af virksomhedsaktiviteter, da dette kan fastsættes nærmere af miljø- og fødevarerministeren.

Bemyndigelsen er udmøntet i § 5 i bekendtgørelse nr. 1517 af 7. december 2016 om godkendelse af listevirksomhed (godkendelsesbekendtgørelsen), som i stk. 1 fastslår, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelser om godkendelse af listevirksomhed. Undtagelsen til denne bestemmelse findes i § 5, stk. 2, hvorefter Miljøstyrelsen træffer afgørelse om godkendelse af listevirksomhed, som i bekendtgørelsens bilag 1 eller bilag 2 er mærket med (s). Havbrug er en godkendelsespligtig virksomhed og er listet på godkendelsesbekendtgørelsens bilag 2. For havbrug, hvor det samlede anlæg er beliggende nærmere end 1 sømil fra kysten, er kommunalbestyrelsen godkendelsesmyndighed, jf. listepunkt I 203. For havbrug, hvor det samlede anlæg helt eller delvis er beliggende længere end 1 sømil fra kysten, er Miljøstyrelsen godkendelsesmyndighed, jf. listepunkt I 205.

Det foreslås, at § 40 nyaffattes, således at afgørelser om godkendelse af havbrug altid træffes af miljø- og fødevarerministeren, og at adgangen til at fastsætte nærmere regler herom bevares.

Med den foreslåede ændring vil tilsynskompetence samt kompetence til bl.a. at meddele påbud og forbud ligeledes overgå til miljø- og fødevarerministeren, da tilsynskompetencen er henlagt til ministeren, såfremt godkendelseskompetencen allerede efter reglerne om godkendelse af listevirksomheder, jf. § 40, er henlagt til ministeren, jf. § 66, stk. 2.

Lovforslaget skal sikre en ensartet og kvalificeret sagsbehandling ved at samle godkendelseskompetencen hos én myndighed.

Som godkendelsesmyndighed skal miljø- og fødevarerministeren i forbindelse med sagsbehandlingen af en godkendelse til et havbrug i relevant omfang høre kommunalbestyrelserne i berørte kommuner.

Til nr. 4

Efter miljøbeskyttelseslovens § 65, stk. 1 og 2, og § 66, stk. 2, skal den kompetente tilsynsmyndighed føre tilsyn med, at loven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, overholdes. Endvidere skal der føres tilsyn med, at påbud og forbud efterkommes, og at vilkår i miljøgodkendelser og tilladelser overholdes.

Efter den nuværende § 73, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven fastsætter miljø- og fødevareministeren nærmere regler vedrørende tilsynsmyndighedernes udøvelse af tilsynsvirksomhed.

Bemyndigelsen er bl.a. udmøntet i bekendtgørelse nr. 1519 af 7. december 2016 om miljøtilsyn (miljøtilsynsbekendtgørelsen), som fastsætter krav om regelmæssigt miljøtilsyn af en række forurenende virksomheder. Dette indebærer bl.a., at myndighederne har pligt til at føre tilsyn med bl.a. godkendelsespligtige virksomheder, som f.eks. havbrug, mindst en gang hvert tredje år og med en række andre virksomheder mindst en gang hvert sjette år. Ved fastsættelse af tilsynsfrekvensen skal myndighederne miljørisikovurdere virksomhederne med henblik på at afdække, om virksomheden udgør en større risiko for omgivelserne end andre og hermed skal have flere tilsyn.

Tilsynsmyndighederne skal efter miljøtilsynsbekendtgørelsen også gennemføre såkaldte opstartstilsyn for bl.a. virksomheder, som er optaget på bilag 2 til godkendelsesbekendtgørelsen, herunder havbrug, og som etablerer sig for første gang, senest 3 måneder efter at virksomheden har igangsat driften.

Med den foreslåede ændring pålægges ministeren at fastsætte regler om skærpet tilsyn med havbrug. Det bemærkes hertil, at muligheden for at fastsætte regler om tilsyn, f.eks. regler om tilsynets tilrettelæggelse og omfang, allerede er omfattet af den nuværende hjemmel i § 73, stk. 1, 1. pkt. Ændringsforslag nr. 4 omhandler alene ministerens pligt til at fastsætte regler om skærpet tilsyn med havbrug, f.eks. en øget tilsynsfrekvens.

Til nr. 5

Miljøvurderingsloven har delt myndighedskompetencen for VVM-afgørelser af havbrug imellem kommunalbestyrelsen og miljø- og fødevareministeren, således at myndighedskompetencen følger, hvad der gælder i forhold til miljøgodkendelsen. Havbrug beliggende nærmere end 1 sømil fra kysten har kommunalbestyrelsen som VVM-myndighed, imens andre projekter på havområdet omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 og 2 har miljø- og fødevareministeren som VVM-myndighed. I forhold til havbrug afspejler denne opdeling den delte myndighedskompetence, der eksisterer for godkendelser af havbrug i godkendelsesbekendtgørelsen.

Godkendelseskompetencen for havbrug er med ændringsforslag nr. 3 samlet under miljø- og fødevareministeren. Miljøvurderingsloven ændres derfor således, at myndighedskompetencen for VVM-afgørelser stadig afspejler, hvem der er myndighed for afgørelser om miljøgodkendelse. Derfor konsekvensrettes miljøvurderingsloven således, at kommunalbestyrelsen ikke længere er VVM-myndighed for behandling af projekter på havområdet vedrørende intensivt fiskeopdræt, hvor det samlede anlæg er beliggende nærmere end 1 sømil fra kysten. Dette betyder, at miljø- og fødevareministeren fremover vil være VVM-myndighed for behandling af projekter på havområdet omfattet af bilag 1 og 2 i miljøvurderingsloven, herunder havbrug beliggende nærmere end 1 sømil fra kysten.

Til nr. 6

Det fremgår af kapitel 13 i lov om fiskeri og fiskeopdræt (fiskeriloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 17 af 4. januar 2017, at opdræt af fisk på dansk fiskeriterritorium kun må finde sted efter tilladelse fra miljø- og fødevareministeren. Det fremgår endvidere af § 66, stk. 2, at ministeren kan fastsætte vilkår for en tilladelse, herunder sikkerhedsstillelse i form af enten forsikring eller bankgaranti til dækning af udgifter ved anlæggets ophør.

I bemærkningerne til forslag til ændring af § 66, jf. bemærkningerne til L 109, folketingsåret 2006-07, 1. samling, (bemærkningerne til nr. 16), henvises til, at »kravet om sikkerhedsstillelse er begrundet med, at det af hensyn til skibsfart, fiskeri m.v. i en ophørssituation vil være nødvendigt at fjerne anlæggets fysiske indretning som f.eks. bure«.

I praksis tages der konkret stilling til garantiens størrelse ved hver tilladelsesgivning. Fastsættelse af garantiens størrelse tager udgangspunkt i anlæggets udformning og størrelse, herunder om der indgår kompensationsopdræt af muslinger, ligesom placering og anlæggets størrelse indgår i fastsættelse af garantiens størrelse. Detaljerede krav til sikkerhedsstillelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1489 af 6. december 2016 om etablering og drift af havbrug (havbrugsbekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 914 af 22. august 2011 om opdræt af muslinger m.m. i vandsøjlen.

Der stilles således allerede krav om sikkerhedsstillelse til fuld dækning af udgifterne ved anlæggets ophør. Med lovforslaget ændres bemyndigelsen fra, at ministeren kan fastsætte vilkår, til, at ministeren skal fastsætte vilkår. I og med der af bemærkningerne til bestemmelsen om sikkerhedsstillelse henvises til nødvendigheden af at fjerne anlæg ved deres ophør, antages ministeren under alle omstændigheder at være forpligtet til at stille krav om sikkerhedsstillelse.

René Christensen (DF) Pia Adelsteen (DF) fmd. Ib Poulsen (DF) Orla Østerby (KF) Lise Bech (DF) Karina Due (DF)

Erling Bonnesen (V) Kristian Pihl Lorentzen (V) Thomas Danielsen (V) Torsten Schack Pedersen (V) Anni Matthiesen (V)

Jacob Jensen (V) Carsten Bach (LA) Villum Christensen (LA) Mette Abildgaard (KF) Bjarne Laustsen (S)

Lea Wermelin (S) nfmd. Christian Rabjerg Madsen (S) Jesper Petersen (S) Kirsten Brosbøl (S) Simon Kollerup (S)

Søren Egge Rasmussen (EL) Maria Reumert Gjerding (EL) Christian Poll (ALT) Roger Matthisen (ALT)
Andreas Steenberg (RV) Ida Auken (RV) Trine Torp (SF) Pia Olsen Dyhr (SF)

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Tjóðveldi (T)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Alternativet (ALT)	10	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Radikale Venstre (RV)	8		

Oversigt over bilag vedrørende L 111

Bilagsnr.	Titel
1	Forslag, høringsnotat og hørings svar, fra miljø- og fødevareministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Henvendelse af 26/1-17 fra Leif Richter, Horsens
5	Henvendelse af 31/1-17 fra Thorkild Hansen, Ebeltoft
6	Henvendelse af 5/2-17 fra EndelaveGruppen/Endelave Hav- og Dambrug – Nej Tak
7	Henvendelse af 20/2-17 fra Danmarks Sportsfiskerforbund
8	Henvendelse af 24/2-17 fra Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund
9	Henvendelse af 24/2-17 fra Danmarks Sportsfiskerforbund
10	Henvendelse af 26/2-17 fra Sveriges Sportfiske- og Fiskevårdsforbund
11	1. udkast til betænkning
12	Præsentation fra Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbunds foretræde for udvalget 1/3-17.
13	Henvendelse af 17/3-17 fra EndelaveGruppen/Endelave Hav- og Dambrug – Nej Tak
14	Henvendelse af 20/3-17 fra Danmarks Sportsfiskerforbund
15	Henvendelse af 23/3-17 fra EndelaveGruppen/Endelave Hav- og Dambrug – Nej Tak
16	Henvendelse af 24/3-17 fra Havbrug Ebeltoft
17	2. udkast til betænkning
18	Oplæg til eksperthøring
19	Foreløbigt program for den åbne eksperthøring 25/4-17
20	Endeligt program for eksperthøringen 25/4-17
21	Bidrag fra Helle Tegner Anker og Ellen Magrethe Basse til høring i Miljø- og Fødevareudvalget 25/4-17
22	Præsentationer fra udvalgets eksperthøring 25/4-17
23	Henvendelse af 2/5-17 fra DTU Aqua
24	Henvendelse af 2/5-17 fra Dansk Akvakultur
25	Henvendelse af 8/5-17 fra Anders Koed, DTU Aqua
26	3. udkast til betænkning
27	Stemmeaftale om lovforslaget

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 111

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om, hvordan lovforslaget forholder sig til aftalen med HEL-COM, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om kommentar til henvendelse af 26/1-17 fra Leif Richter, Horsens, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå

- 3 Spm. om bekræftelse af, at en øget havbrugsudledning i Kattegat på 800 t kvælstof samtidig betyder en merudledning af 80 t fosfor, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 4 Spm. om fosforudledning fra nye havbrug i Kattegat m.m., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 5 Spm. om bekræftelse af, at 80 t ekstra fosfor udledt fra nye havbrug i Kattegat vil ændre den danske fosforsituation i Bælthavet, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 6 Spm. om kommentar til henvendelsen fra Thorkild Hansen, Ebeltoft, herunder de rejste spørgsmål, jf. L 111 – bilag 5, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 7 Spm., om der ikke er tale om en ny strategi for bæredygtig udvikling af akvakultursektoren, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 8 Spm., om Europa-Kommissionen er orienteret om den markant ændret »Strategi for bæredygtig udvikling af akvakultursektoren i Danmark 2014-2020«, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 9 Spm. om processen, der har dannet grundlag for udarbejdelsen af den tidligere V-regerings og forligspartiernes vækstplan for akvakultur, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm., om merudledningen af kvælstof m.m. har indgået/indgår i regeringens dialog med Europa-Kommissionen om fødevare- og landbrugspakken, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm. om status vedrørende den udpegning af egnede lokaliteter, hvor der er miljømæssigt råderum til etablering af nye havbrug m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om berostillelse af behandlingen af aktuelle ansøgninger om placering og miljøgodkendelser af nye havbrug m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om bekræftelse af, at der ikke er miljømæssigt råderum til udvidelser af eksisterende havbrug eller etablering af nye havbrug i Bælthavet og Den Centrale Østersø m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om bekræftelse af, at den norske, irske og skotske havbrugsproduktion af laks i åbne netbure har medført meget omfattende problemer med angreb af lakselus m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om, hvad den tidligere V-regerings og forligspartiernes vækstplan for havbrug i de indre danske farvande vil indebære med hensyn til risikoen for omfattende angreb af lakselus m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om bekræftelse af, at placering af flere nye havbrug vil udgøre en potentiel trussel mod de naturlige danske ørredbestande m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå

- 17 Spm. om, hvordan lovforslaget vil påvirke Danmarks samlede kvælstofudledning og kvælstoftab til kystvande og havområder, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm. om, hvordan lovforslaget vil påvirke Danmarks samlede fosforudledning og tab af fosfor til kystvande og havområder, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm. om de miljømæssige konsekvenser af muslingefarme, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. om, hvilke tiltag ministeren vil igangsætte for at kompensere for de miljømæssige forværringer, som muslingefarme skaber, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm. om bekræftelse af, at forureningsbegrænsende foranstaltninger såsom muslinge- og tangfarme ikke har nogen direkte effekt i forhold til den konkrete udledning fra havbruget, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om, hvor langt danske farvande er i øjeblikket fra at opnå de dansk fastsatte mål om god økologisk tilstand, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om, i hvilket omfang kompensationsopdræt kan kompensere for tab af iltforbrugende organisk stof m.m., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm. om bekræftelse af, at lovforslaget ikke gør det muligt at udlede mere kvælstof m.m., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om en model, hvor havbrug kun kan udvide deres produktion, på betingelse af at de udlægger marine virkemidler, der kan opsamle 120 pct. af den merudledning, der følger af, at produktionen udvides, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm. om, hvilken betydning eksempelvis 111 ha. muslingekompensationsopdræt vil have for de naturligt forekommende filtrerende dyr, som lever på og i havbunden under anlægget, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 27 Spm. om garanti for, at man vil gribe ind, hvis kompensationsopdræt ikke lever op til forventningerne, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 28 Spm. om, hvilke kompenserende tiltag man ønsker at igangsætte for at kompensere for den øgende mængde slam, som flere havbrug naturligt vil medføre, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 29 Spm. om, hvordan man vil tage højde for den variation i optag af næringsstoffer og høst af muslinger/tang, som forekommer fra år til år i forhold til, at muslinger/tang kan fungere som kompensationsopdræt, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 30 Spm. om garanti for, at kompenserende virkemidler som tang og muslinger vil have en effekt i forhold til at mindske kvælstof- og fosforindholdet i kystvande og havområder, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå

- 31 Spm. om, hvordan en ordning med egenkontrol kan fungere, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 32 Spm. om udfordringer ved kompensationsopdræt som et tilstrækkeligt kompenserende virkemiddel, og hvilke tiltag ministeren påtænker at igangsætte for at løse disse, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 33 Spm., om kompensationsopdræt vil kunne etableres rentabelt uden økonomiske tilskud, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 34 Spm. om, hvorvidt forsøg med kompensering for kvælstofudledningen i Skive Fjord kan overføres til Kattegat eller de andre indre farvande, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 35 Spm. om forsøg med kombiopdræt med havbrug og muslinger, som er gennemført i hhv. Hjarnø og i Storebælt, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 36 Spm. om garanti for, at EU accepterer, at havbrug udvides, med henvisning til at der etableres kompenserende virkemidler som tang og muslinger, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 37 Spm. om, hvorfor det af bemærkningerne fremgår, at forslaget ikke indeholder EU-retlige aspekter, når EU stiller krav til den økologiske tilstand i kystvande og havområder, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 38 Spm. om EU-retlige konsekvenser, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 39 Spm. om, i hvilket omfang muslinge anlæg vil påvirke fiskeriet, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 40 Spm. om, i hvilket omfang kompensationsopdræt vil påvirke muligheden for at dyrke sejlsport langs kysterne i Danmark, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 41 Spm. om at bygge kompenserende virkemidler og havbrug, uden at man tager højde for landskabsæstetik og helhedsbilledet generelt, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 42 Spm. om, hvor stort et areal regeringen forestiller sig der kan inddrages til kompensationsopdræt, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 43 Spm. om at fremme langt mindre miljøbelastende havbrugsformer, der lever op til økologikravene, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 44 Spm. om mulighederne for at fremme havbrug med hold af vegetarisk fisk, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 45 Spm. om sikring af, at der ikke vil blive givet tilladelse til havbrug, før den marine compensation er bragt ud over forsøgsstadiet, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 46 Spm. om, hvordan det med kontrollen sikres, at der er compensation for udledningen fra havbruget, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå

- 47 Spm., om ministeren er enig i, at værdien af opdrætsfisk skal sammenholdes med bidraget til overfiskning, og at forbrugerne bør informeres om dette, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 48 Spm. om sikring af, at der bliver lavet en sammenlignende undersøgelse mellem vild og opdrætsfisk, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 49 Spm., om ministeren mener, at opdrætsfisk skal omfattes af vores lov for dyrevelfærd, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 50 Spm. om krav om bedøvelse ved slag før slagtning af opdrætsfisk, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 51 Spm. om de norske regler for havbrug m.m., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 52 Spm. om indførelse af norske regler i Danmark m.m., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 53 Spm. om, hvilke perspektiver regeringen ser i et udviklingsarbejde for recirkulerende havvandsanlæg på land på Djursland, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 54 Spm., om ministeren kan bekræfte, at landbaserede anlæg allerede i dag har en teknologi, som giver branchen en større indtjening, fordi forureningsproblemerne skal løses ved kilden, dvs. i selve produktionen, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 55 Spm., om havbrug vil skulle betale det samme for afledning af spildevandet og bortskaffelse af affaldet som et tilsvarende anlæg på land, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 56 Spm. om næringsstoffer udledt fra et havbrug, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 57 Spm., om havbrug vil skulle kompensere andre forureningskilder som landbrug og byer i området, fordi det lægger beslag på dele af det miljømæssige råderum, som for næringsstoffer er en meget begrænset ressource, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 58 Spm. om, at der kun er dokumenteret ét fuldskalaforsøg med muslingeopdræt med henblik på næringsstoffjernelse i Danmark, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 59 Spm., om en kommune vil kunne afvise en ansøgning om et havbrug med den begrundelse, at kommunen kan anvise plads til et recirkulerende havvandsanlæg på land m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 60 Spm., om en ansøger om anlæg af en havproduktion af fisk kunne få tilladelsen med henvisning til, at der er indgået aftale med lokalt landbrug om ophør eller reduktion af gødskning, som neutraliserer de ekstra næringsstoffer, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 61 Spm. om, hvordan kompenserende foranstaltninger vil kunne eliminere den ekstra belastning fra medicin og andre kemiske hjælpestoffer i havbrug, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå

- 62 Spm. om, hvordan kompenserende foranstaltninger vil kunne fjerne
det ekstra mængder iltforbrugende stof (BOD/COD), som udledes fra
havbrug, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 63 Spm. om ministeren vil uddybe de EU-restlige aspekter i at tillade ud-
ledning af næringsstoffer fra havbrug, til miljø- og fødevareministe-
ren, og ministerens svar herpå
- 64 Spm. om, hvad ministeren kan oplyse om erfaringerne fra Norge om
tilbagegang i den naturlige fiskebestand i vandmiljøet i nærheden af
havbrug, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 65 Spm. om, hvordan der sikres mulighed for reproduktion af naturlige
fiskebestande i de indre danske kystvande og herunder de vigtigste og
ernæringsmæssigt bedste spisefisk og det dertil tilhørende kystnære fi-
skeri, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 66 Spm. om, hvorledes en egenkontrol og et tilsyn tænkes struktureret, så
det løbende viser, om kompensationen står mål med udledningerne af
kvælstof og fosfor, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens
svar herpå
- 67 Spm. om, hvordan ministeren vil sikre, at havbrug ikke mindsker ret-
mæssige anvendelser af havet, til miljø- og fødevareministeren, og mi-
nisterens svar herpå
- 68 Spm., om ministeren vil sikre, at havbrug efter den 8-årige retsbeskyt-
telse kan pålægges nye vilkår, til miljø- og fødevareministeren, og mi-
nisterens svar herpå
- 69 Spm. om rapporten om marine virkemidler udgivet i 2016 af DCE
Aarhus Universitet, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens
svar herpå
- 70 Spm., om ministeren vil bekræfte, at der på nuværende tidspunkt kun
er dokumenteret ét fuldskalaforsøg med muslingeopdræt med henblik
på næringsstoffjernelse i Skive Fjord, til miljø- og fødevareministeren,
og ministerens svar herpå
- 71 Spm., om ministeren vil redegøre for, hvilket fagligt grundlag der
foreligger for anvendelse af muslingeopdræt som kompenserende ma-
rint virkemiddel i forhold til det arealspecifikke potentiale for N- og
P-fjernelse i de forskellige danske kyst- og havområder, til miljø- og
fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 72 Spm., om ministeren vil bekræfte, at kompenserende marine virke-
midler i form af muslingeopdræt og tangdyrkning i forhold til de plan-
lagte udvidelser af havbrugsproduktionen primært vil blive placeret i
kystnære områder, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens
svar herpå
- 73 Spm., om ministeren vil redegøre for, hvor store marine arealer der vil
blive beslaglagt til henholdsvis nye havbrug og til kompenserende ma-
rine virkemidler som følge af den tidligere V-regerings og forligsparti-
ernes vækstplan for havbrug, til miljø- og fødevareministeren, og mi-
nisterens svar herpå
- 74 Spm., om ministeren vil redegøre for, hvordan processen omkring pla-
cering af havbrug i dag er koordineret med Søfartsstyrelsens udvikling
af en dansk maritim fysisk plan (havplan) som beskrevet i lov om ma-

- ritim fysisk planlægning, lov nr. 615 af 08/06 2016, til miljø- og føde-
vareministeren, og ministerens svar herpå
- 75 Spm., om ministeren vil redegøre for, om udbygningen af havbrug i
danske farvande finder sted under anvendelse af en økosystembaseret
tilgang, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 76 Spm. om, hvad det ville betyde for driftsregnskabet for havbrug, hvis
de skulle betale det samme pr. kilogram udledt fosfor og kvælstof,
som kommunerne bruger på at bortrense det fra spildevandet, til miljø-
og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 77 Spm. om kommentar til henvendelsen af 5/2-17 fra EndelaveGruppen/
Endelave Hav- og Dambrug – Nej Tak, jf. L 111 – bilag 6, til miljø-
og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 78 Spm., om det vil være i strid med HELCOM-aftalen, herunder de af-
talte grænser for udledningen af fosfor, at etablere nye havbrug, til
miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 79 Spm., om regeringens ønske er at give plads til flere havbrug før
ikrafttrædelsen af miljømål i 2021, til miljø- og fødevareministeren,
og ministerens svar herpå
- 80 Spm. om udnyttelse af, at Danmark i praksis har veto og kan forhindre
konsensus om kvantitative miljømål i HELCOM, til miljø- og fødeva-
reministeren, og ministerens svar herpå
- 81 Spm., om havbrug er en diffus forureningskilde eller en punktkilde, og
hvilken forskel der er i den forbindelse mellem et havbrug og et land-
brug, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 82 Spm., om et havbrug, som er godkendt efter lovforslaget, juridisk væ-
re ligestillet med øvrige forureningskilder i vandområdet, herunder
landbrug m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar
herpå
- 83 Spm., om kvantitative målsætninger under havstrategidirektivet med-
fører, at den juridiske beskyttelse af en godkendelse til havbrug, der er
givet ud fra lovforslaget, gennembrydes m.v., til miljø- og fødevare-
ministeren, og ministerens svar herpå
- 84 Spm. om at stille lovbehandlingen i bero, indtil der foreligger kvanti-
tative målsætninger for de åbne danske farvande (havstrategidirekti-
vet), til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 85 Spm., om det alene er investorerne i havbruget godkendt efter dette
lovforslag, som skal bære de økonomiske konsekvenser af senere ind-
greb som følge af vedtagne kvantitative mål i HELCOM/EU, til miljø-
og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 86 Spm. om at stille lovbehandlingen i bero, indtil der er gennemført en
arealanvendelsesanalyse og vedtaget et administrationsgrundlag, som
kan føre til udpegning af områder, der er egnet til havbrug, til miljø-
og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 87 Spm., om præcisering af »Vækst for havbrug vil ske ved udpegning af
konkrete lokaliteter, hvor havbrug kan etableres under hensyn til andre
aktiviteter på havet, miljøet og vandplansområder ...«, til miljø- og fø-
devareministeren, og ministerens svar herpå

- 88 Spm. om, hvornår ministeren forventer, at der skal foretages en strategisk miljøvurdering (SMV) af lovforslaget m.v., til miljø- og fødevareremisteren, og ministerens svar herpå
- 89 Spm. om beskrivelse af hvert af de udpegede områder til havbrug i sin nuværende tilstand for hver deskriptor og den forventede tilstandsændring efter etablering af havbrug m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 90 Spm., om en godkendelse vil blive givet, på betingelse af at der ikke optræder lakselus på de opdrættede fisk m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 91 Spm. om kort, der viser, hvor der kan placeres havbrug henholdsvis med kompenserende virkemidler og uden kompenserende virkemidler, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 92 Spm., om uddybning af svar på spm. 4 om udledningslofter for fosfor i HELCOMs Østersøhandlingsplan m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 93 Spm. om bekræftelse af, at der ikke er miljømæssigt råderum til udvidelser af eksisterende havbrug eller etablering af nye m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 94 Spm. om kommentar til henvendelse af 20/2-17 fra Danmarks Sportsfiskerforbund, jf. L 111 – bilag 7, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 95 Spm. om teknisk bistand til ændringsforslag om 3-årsfrist til at opfylde kravene om etablering af kompenserende marine virkemidler, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 96 Spm. om teknisk bistand til ændringsforslag om 3 årsfrist til at opfylde kravene om at inddrage tilladelsen til drift af havbrug m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 97 Spm. om teknisk bistand til ændringsforslag, der præciserer, at tilladelse til at drive havbrug skal se under iagttagelse af fiskerilovens kapitel 15 og lov om maritim fysisk planlægning, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 98 Spm. om teknisk bistand til ændringsforslag om, at myndighedskompetencen til at give tilladelse til havbrug og tilhørende kompenserende virkemidler flyttes til Miljøstyrelsen m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 99 Spm. om teknisk bistand til ændringsforslag, der sikrer et skærpet tilsyn med havbrug, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 100 Spm. om teknisk bistand til ændringsforslag om skærpede krav til garantiernes størrelse i relation til dækning af de faktiske omkostninger til fjernelse af og oprydning efter havbrug, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 101 Spm. om, hvordan et nyt administrationsgrundlag for havbrug helt konkret kan medvirke til at sikre balance mellem beskyttelse og benyttelse m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 102 Spm. om, hvilke konkrete skridt ministeren har taget for at indarbejde bestemmelserne i lov nr. 615 af 8. juni 2016 om maritim fysisk plan-

- lægning m.v., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 103 Spm. om kommentar til henvendelse af 24/2-17 fra Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund, jf. L 111 – bilag 8, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 104 Spm. om kommentar til henvendelse af 24/2-17 fra Danmarks Sportsfiskerforbund, jf. L 111 – bilag 9, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 105 Spm. om bekræftelse af, at den udvidelse af havbrugsproduktionen, der følger af dette lovforslag, udnytter det forøgede råderum på 800 t kvælstof, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 106 Spm. om kommentar til henvendelse af 26/2-17 fra Sveriges Sportfiske- og Fiskevårdsförbund, jf. L 111 – bilag 10, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 107 Spm. om kommentar til præsentation fra Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbunds foretræde for udvalget 1/3-17, jf. L 111 – bilag 12, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 108 Spm. om at bekræfte, at NaturErhvervstyrelsen den 6. december 2016 som led i gennemførelsen af regeringens og forligspartiernes plan »Dansk akvakultur i vækst« har udstedt en ny bekendtgørelse om etablering og drift af havbrug, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 109 Spm. om, hvorvidt det er i strid med reglerne i lov om miljøvurdering af planer og programmer og miljøvurderingsdirektivet, at der ikke er foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV) af bekendtgørelse om etablering og drift af havbrug, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 110 Spm. om, hvorvidt den manglende forudgående strategiske miljøvurdering (SMV) af bekendtgørelse om etablering og drift af havbrug, jf. bekendtgørelse nr. 1489 af 06/12/2016 indebærer, at bekendtgørelsen er ugyldig, og at de tilladelser, der efterfølgende udstedes med hjemmel i bekendtgørelsen som udgangspunkt også, vil være ugyldige, jf. EU-Domstolens dom fra juli 2016 i sag C-379/15, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 111 Spm. om, hvorvidt ministeren vil tage initiativ til at ophæve bekendtgørelse om etablering og drift af havbrug, jf. bekendtgørelse nr. 1489 af 06/12/2016, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 112 Spm. om at oversende en samlet oversigt over, hvilke retsakter og andet plangrundlag m.v., der skal miljøvurderes efter reglerne i lov om miljøvurdering af planer og programmer (SMV), til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 113 Spm. om, hvorvidt ministeren vil tage initiativ til, at de strategiske miljøvurderinger (SMV), der skal foretages som led i gennemførelsen af regeringens og forligspartiernes plan »Dansk akvakultur i vækst«, vil blive oversendt til Folketinget, samtidig med at de sendes i høring, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå

- 114 Spm. om at oversende en skematisk oversigt over det næringsstofregnskab, der ifølge ministeren kan godtgøre, at der er et miljømæssigt råderum til den store udvidelse af havbrugsproduktionen, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 115 Spm. om, hvorvidt den planlagte havbrugsudvidelse ud fra et samfundsmæssigt helhedsperspektiv vil være en økonomisk gevinst for samfundet, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 116 Spm. om, hvilke danske forskere der har rådgivet om, at der ikke vil være stor risiko for problemer med lakselus ved etablering af nye havbrug i Kattegat og Bælthavet, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 117 Spm. om, hvorvidt lovforslaget er i overensstemmelse med princippet i EU's vandrammedirektiv om ikkeforringelse, i forhold til princippet om rensning ved kilden og princippet om, at forureneren betaler, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 118 Spm. om, hvorfor det ikke fremgår af lovforslaget m.v., at Danmark ikke har et indsatsprogram under havstrategidirektivet, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 119 Spm. om, hvorvidt lovforslaget kolliderer med det internationale og forpligtende samarbejde, som Danmark indgår i via HELCOM-samarbejdet, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 120 Spm., om ministeren vil kommentere debatindlægget »Nej til havbrug i Kattegat« af Svend-Erik Andersen, fmd., Danmarks Fiskeriforening, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 121 Spm. om uddybning af svar på MOF alm. del – spm. 135-138 og MOF alm. del – bilag 53, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 122 Spm., om et folketingsmedlem kan være medunderskriver på en betænkning vedrørende muligheden for udvidelse af havbrug m.v., til justitsministeren, og ministerens svar herpå
- 123 Spm. om, hvilke miljømæssige foranstaltninger de 19 eksisterende anlæg har iværksat i dag, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 124 Spm. om, hvem der skal betale, hvis de marine virkemidler, som har været krævet i forbindelse med tilladelsen til havbrugsdriften, viser sig utilstrækkelige og havbrugsdriften derfor må indskrænkes eller ophøre, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 125 Spm., om ministeren vil fremsende rapporten »Marine virkemidler« fra 2016, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 126 Spm., om ministeren vil fremsende de nævnte rapporter, »Miljømuslinger og muslinger som supplerende virkemidler« fra 2013 og »Combiopdræt« fra 2015, samt artiklerne fra Aquaculture International 2014 og Open Journal, til miljø- fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 127 Spm. om kommentar til den svenske dom om havbrug, der er omtalt i følgende artikel: <https://savethebaltic.wordpress.com/2017/03/15/the-swedish-supreme-environmental-court-has-decided-to-ban-and-stop>

- fish-farming-in-cages-in-open-water/, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 128 Spm. om oversendelse af talepapiret fra samrådet 16/3-17, jf. L 111 – samrådsspm. D-G, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 129 Spm. om forsøget og resultater omtalt i den faglige rapport »Kombi-opdræt-kombinationsopdræt af havbrugsfisk, tang og muslinger til foder og konsum« fra Dansk Akvakultur nr. 2015-12, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 130 Spm. om kommentar til henvendelsen af 17/3-17 fra EndelaveGruppen/Endelave Hav- og Dambrug – Nej Tak, jf. L 111 – bilag 13, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 131 Spm. om kommentar til henvendelsen af 20/3-17 fra Danmarks Sportsfiskerforbund, jf. L 111 – bilag 14, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 132 Spm. om kommentar til henvendelsen af 23/3-17 fra EndelaveGruppen/Endelave Hav- og Dambrug – Nej Tak, jf. L 111 – bilag 15, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 133 Spm. om kommentar til henvendelse af 24/3-17 fra Havbrug Ebeltoft, jf. L 111 – bilag 16, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 134 Spm. om oversendelse af talepapiret fra samrådet 29/3-17, jf. L 111 – samrådsspm. A-C, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 135 Spm. om oversendelse af liste over, hvilke organisationer der var repræsenteret i Akvakulturudvalget, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 136 Spm., om der er sæsonmæssige udsving i råderummet på 800 t kvælstof, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 137 Spm. om en sammenlignende opstilling, der viser de driftsøkonomiske forskelle ved havbrug og dambrug beroende på de forskellige miljømæssige krav, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 138 Spm. om, hvor forureningen stammer fra opgjort på lande i HEL-COM-samarbejdet, og hvor meget de enkelte lande bidrager til forureningen, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 139 Spm. om, hvornår det forventes at rapporten om udpegning af egnede lokaliteter, hvor der er miljømæssigt råderum til etablering af nye havbrug, offentliggøres, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 140 Spm. om oversendelse af rapport om udpegning af egnede lokaliteter til etablering af nye havbrug, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 141 Spm., om ministeren vil oversende et kort, hvor de 19 eksisterende havbrug er markeret/sat ind, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 142 Spm. om uddybninger angående risikoen for lakselus, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå

- 143 Spm. om kommentar til henvendelse af 2/5-17 fra DTU Aqua, jf. L 111 – bilag 23, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 144 Spm. om kommentar til henvendelse af 2/5-17 fra Dansk Akvakultur, jf. L 111 – bilag 24, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 145 Spm., om det ikke har været i strid med reglerne i lov om miljøvurdering af planer og programmer og miljøvurderingsdirektivet, at der ikke er foretaget en strategisk miljøvurdering m.m., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 146 Spm., om oversendelse af retsakter og andet plangrundlag m.v., der skal miljøvurderes efter reglerne i lov om miljøvurdering af planer og programmer (SMV), til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 147 Spm. om oversendelse af den samlede analyse, som Miljø- og Fødevareministeriet har foretaget af EU-Domstolens dom fra oktober 2016 i sag C-290/15 og eventuelt relaterede domme og deres konsekvenser, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 148 Spm. om, hvor stor en andel af en merudledning på 800 t kvælstof og 100 t fosfor i Kattegat der med havstrømmene vil blive ført til Bælthavet og Den Centrale Østersø m.m., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 149 Spm. om bekræftelse af, at de kompenserende marine virkemidler ikke kan indgå som kompensationsforanstaltninger i den konsekvensvurdering, der skal foretages i henhold til habitatdirektivet i forbindelse med konkrete tilladelser til etablering af havbrug, der kan påvirke Natura 2000-områder, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 150 Spm. om en grundig faglig og forskningsmæssigt baseret risikoanalyse vedrørende risikoen for infektion og spredning af lakselus ved placering af nye havbrug i Kattegat, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 151 Spm. om, hvordan problematikken vedrørende lakselus indgår i den norske miljøforvaltning af havbrug samt det norske overvågningsprogram vedrørende lakselus i havbrugene og i de vilde ørred- og laksebestande, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 152 Spm., om ministeren finder, at der foreligger tilstrækkelig videnskabelig viden til inden for rammerne af direktivforpligtelserne, at myndighederne kan vurdere en ansøgning om havbrug med kompenserende muslingeopdræt, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 153 Spm. om, hvordan den godkendende myndighed skal vurdere, at der sker en fuld kompensation – eller neutralisering – for den merudledning fra et ansøgt havbrug, der måtte påvirke vandområder, hvor der ikke er plads til yderligere udledning af næringsstoffer, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå

- 154 Spm. om, hvilke krav ministeren vil sikre skal opfyldes, for at et muslingeopdræts eksakte effektivitet kan vurderes konkret i hvert enkelt tilfælde, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 155 Spm. om, hvilke krav der som minimum skal stilles til ansøgers sandsynliggørelse af, at havbruget kan drives på den pågældende lokalitet uden at forurene i en grad, der er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 156 Spm., om det er korrekt, at det ikke er muligt at beregne usikkerheden i det foreliggende datagrundlag for fjernelse af kvælstof henholdsvis fosfor ved muslingeopdræt, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 157 Spm., om det er en forpligtelse i medfør af habitatdirektivet, at der skal foretages en habitatvurdering af den direkte og indirekte samt kumulative miljøpåvirkning af Natura 2000-områder fra havbrugsprojekter m.m., til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 158 Spm., om kompenserende muslingeopdræt vil kunne anvendes som et virkemiddel til at modvirke en miljøpåvirkning på et Natura 2000-område, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 159 Spm. om, hvorledes der kan godkendes havbrug med en øget belastning i overensstemmelse med forpligtelserne i direktivet i havområder, der ikke lever op til de fastsatte miljømål, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 160 Spm., om ministeren kan bekræfte, at havbrug fortsat vil være at betragte som en punktkilde til forurening uanset eventuel anvendelse af kompenserende marine virkemidler, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 161 Spm. om kommentar til henvendelse af 8/5-17 fra Anders Koed, DTU Aqua, jf. L 111 – bilag 25, til miljø- og fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 162 Spm. om sikring af, at fisk fra havbrug ikke blander sig med eksempelvis naturlige lakse- eller ørredstammer, til miljø- og fødevareministeren

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 111

Samrådspm.nr.	Titel
A	Samrådsspm. om, hvorvidt ministeren med de kompenserende marine virkemidler kan garantere et miljømæssigt råderum for den store udvidelse af havbrugsproduktionen, til miljø- og fødevareministeren
B	Samrådsspm. om, hvorvidt det er i overensstemmelse med Danmarks EU-retlige forpligtelser, at regeringen uden indsatsprogram, jf. havstrategidirektivet, fremlægger lovforslaget, til miljø- og fødevareministeren
C	Samrådsspm., om man har givet fuldstændige og korrekte oplysninger til Folketinget i forbindelse med behandlingen af lovforslaget og til af-

taleparterne bag aftale om »Dansk akvakultur i vækst«, når man undlader at oplyse, at der ikke eksisterer et indsatsprogram, til miljø- og fødevareministeren

- D Samrådssp. om en redegørelse for effekten af de marine virkemidler, som lovforslaget angiver, til miljø- og fødevareministeren
- E Samrådssp. om en redegørelse for det miljømæssige råderums størrelse, til miljø- og fødevareministeren
- F Samrådssp. om, hvor mange nye arbejdspladser lovforslaget forventes at medføre, til miljø- og fødevareministeren
- G Samrådssp. om en redegørelse for de norske erfaringer med lakselus i havbrug, herunder de norske erfaringer med udbredelse af lakselus og bekæmpelsen heraf, til miljø- og fødevareministeren

Bilag 2**Syv af udvalgets spørgsmål og miljø- og fødevareministerens svar herpå**

S har ønsket spørgsmål nr. 36, 37, 38 og 63 og svar herpå optrykt. RV har ønsket spørgsmål nr. 67, 96 og 97 og svar herpå optrykt.

Spørgsmål nr. 36:

Kan regeringen garantere, at EU accepterer, at havbrug udvides med henvisning til, at der etableres kompenserende virkemidler som tang og muslinger?

Svar:

Formålet med lovforslaget at gøre det muligt at anvende kompenserende marine virkemidler i forhold til næringsstoffer, så der kan etableres eller udvides havbrug på lokaliteter (kystvande og havområder), hvor en ansøgning herom ellers måtte afslås under henvisning til lovgivningen om vandplanlægning eller havstrategi af hensyn til overholdelse af Danmarks internationale forpligtelser.

Det er således vurderingen, at udvidelse eller etablering af havbrug vil være i overensstemmelse med Danmarks EU-retlige forpligtelser, hvis der etableres og drives kompenserende marine virkemidler, som i fornødent omfang kompenserer for den øgede næringsstoftudledning, der følger af udvidelsen eller etableringen.

Spørgsmål nr. 37:

Ministeren bedes redegøre for, hvorfor det af bemærkningerne fremgår, at forslaget ikke indeholder EU-retlige aspekter, når EU stiller krav til den økologiske tilstand i kystvande og havområder?

Svar:

Forslaget redegør for forholdet til den relevante EU-regulering, men forslaget har ikke i sig selv konsekvenser af betydning for overholdelse af EU-retten. Godkendelsesmyndigheden vil som hidtil være forpligtet til at respektere de miljømål og indsatsprogrammer, der er fastlagt i henhold til lovgivningen om vandplanlægning og havstrategi.

Spørgsmål nr. 38:

Hvilke EU-retlige konsekvenser kan lovforslaget få i relation til vandrammedirektivet, hvis det viser sig, at kompensationsopdræt ikke i tilstrækkelig grad kompenserer, og at der dermed sker forringelser af havmiljøet?

Svar:

Lovforslaget har ikke umiddelbart konsekvenser i forhold til vandrammedirektivet. Når en ansøgning om miljøgodkendelse af et havbrug med kompenserende marine virkemidler behandles, vil godkendelsesmyndigheden som hidtil være forpligtet til at respektere de miljømål og indsatsprogrammer, der er fastlagt i henhold til lovgivningen om vandplanlægning og havstrategi. Kun marine virkemidler, der har en dokumenteret effekt, som kan kontrolleres ved egenkontrol og tilsyn, vil kunne tillades.

Der vil bl.a. blive stillet krav til mængden af kvælstof og fosfor, der skal fjernes ved hjælp af marine virkemidler, og krav til at havbruget skal kunne dokumentere, at der reelt fjernes en tilstrækkelig mængde næringsstoffer. På denne måde sikres det, at havbrugets næringsstofbelastning holder sig indenfor de tilladte rammer.

Spørgsmål nr. 63:

Vil ministeren uddybe de EU-restlige aspekter i at tillade udledning af næringsstoffer fra havbrug (med eller uden kompenserende foranstaltninger væk fra forureningskilden) i et havområde (kystnært eller i åbent hav), der allerede er overbelastet med næringsstoffer, og hvor Danmark allerede har et udestående med Kommissionen på grund af landbrugspakken?

Svar:

Danmark er bl.a. forpligtet til at overholde vandrammedirektivet og havstrategidirektivet, der er gennemført i dansk lovgivning ved henholdsvis lov om vandplanlægning med bekendtgørelser og havstrategiloven, herunder den danske havstrategi.

Lovforslag L 111 vil gøre det muligt, at miljøgodkende et havbrug med vilkår om at etablere og drive kompenserende marine virkemidler, der kan fjerne næringsstoffer. Vilkår om sådanne virkemidler skal kunne fastsættes, hvis havbruget giver anledning til en udledning af næringsstoffer, der ikke er tilstrækkeligt miljømæssigt råderum til.

Spørgsmål nr. 67:

Kompensationsopdræt er arealkrævende og fører til konflikter med andre brugerinteresser – sejlads, fiskeri, badning og andre rekreative og turistmæssige interesser, herunder den visuelle oplevelse af kystfarvandet - ifald det placeres kystnært og den frie færdsel til havs. Hvordan vil ministeren sikre at havbrug ikke mindsker retmæssige anvendelse af havet.

Svar:

Ved ansøgning om etablering af et nyt havbrug eller et muslingeopdræt sendes ansøgningen i høring hos de relevante myndigheder og organisationer. Herved sikres en koordinering således, at anlæggene ikke er i konflikt med eksisterende eller andre ansøgte aktiviteter i området.

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen giver tilladelse til placering af havbrug og muslingeopdræt. Kystdirektoratet giver tilladelse til etablering af tanganlæg på havet. Tilladelserne sikrer, at placeringen ikke er i konflikt med andre interesser, såsom fiskeriinteresser, sejlruiter, militære øvelsespladser, havvindmøller, fritidsinteresser m.m. Forud for at der kan gives tilladelse til placering af nye anlæg til havs sendes ansøgningen i høring hos blandt andet Søfartsstyrelsen, Geodatastyrelsen og Kystdirektoratet, og hos interesseorganisationer indenfor fiskeri, akvakultur og lystfiskeri, samt Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet m.v.

Afvejning af de mange aktiviteter til havs og fordeling af havets arealer på en måde, der kan sikre økonomisk vækst og bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer er netop formålet med loven om maritim fysisk planlægning. Den første nationale havplan skal således fra 2021 sikre en balance og forudsigelighed i arealudlæg til de mange retmæssige anvendelser af havet.

Ved etablering af muslingebrug skal opdriftsbøjer være ensartede og være i en farve, så de fremtræder så neutrale som muligt i forhold til omgivelserne (sorte eller mørkegrå). Opdriftsbøjerne i anlægget skal så vidt muligt holdes undersænkede. Yngelliner kan dog placeres højere i vandsøjlen, så opdriftsbøjerne er synlige i perioden fra 1. maj til og udgangen af oktober. Herudover skal anlæggene naturligtvis markeres med synlige specialafmærkning af hensyn til sikkerheden til søs.

Spørgsmål nr. 96:

Ministerens bedes yde teknisk bistand til et ændringsforslag med bemærkninger, der sikrer mulighed for at inddrage tilladelsen til drift af havbrug mod compensation, selvom der er etableret kompenserende ma-

rine virkemidler, hvis påvirkningen af miljøtilstanden i kystvande eller havområder som følge af udledningen i det havområde, hvor havbruget er placeret, påvirker miljøtilstanden i nærliggende kystvande eller Natura 2000 områder.

Svar:

Efter kontakt til spørger forstås spørgsmålet således, at det ønskes belyst, om lovforslaget sikrer, at der kan skrides ind i forhold til miljøgodkendelsen af havbrug, hvis det viser sig, at de kompenserende marine virkemidler ikke kompenserer tilstrækkeligt for udledningen til et eller flere områder.

I forbindelse med miljøgodkendelsen vil der konkret blive opsat vilkår for, hvor mange næringsstoffer (tons) der skal fjernes gennem kompenserende marine virkemidler. Der vil blive ført kontrol med denne indsats, og hvis virkemidlerne ikke kompenserer mindst den mængde næringsstoffer, der er fastsat i vilkårene, så overholder virksomheden ikke vilkårene for godkendelsen. Herefter skal myndigheden efter miljøbeskyttelseslovens § 69 meddele virksomheden, at det ulovlige forhold skal bringes til ophør, og myndigheden kan bringe de almindelige håndhævelsesmidler i anvendelse. Myndigheden fastsætter en frist herfor. Efterkommer virksomheden ikke indskærpelsen, bør myndigheden vurdere, om der er grundlag for at fortage politianmeldelse. Når betingelserne herfor er opfyldt, og proportionalitetsprincippet er iagttaget, vil myndigheden efter en konkret vurdering kunne forbyde fortsat drift.

Spørgsmål nr. 97:

Ministeren bedes yde teknisk bistand til et ændringsforslag med bemærkninger, der præciserer, at tilladelse til at drive havbrug skal ske under iagttagelse af fiskerilovens kapitel 15 og lov om maritim fysisk planlægning.

Svar:

Nærværende lovforslag vil alene gøre det muligt at fastsætte vilkår om anvendelsen af kompenserende marine virkemidler i forbindelse med miljøgodkendelse af havbrug. De bestemmelser, som foreslås indført med lovforslaget, vedrører ikke tilladelsen til en konkret placering af et havbrug.

Spørgsmålet om iagttagelse af fiskerilovens kapitel 15 varetages i forbindelse med den placeringstilladelse, som kræves for havbruget udover miljøgodkendelsen. I forhold til processen i forbindelse med de konkrete placeringstilladelser og forholdet til lov om maritim fysisk planlægning henvises i øvrigt til mit svar på spørgsmål 67. Lovgivningen sikrer således allerede i dag, at tilladelse til at drive havbrug skal ske under iagttagelse af fiskerilovens kapitel 15 og lov om maritim fysisk planlægning.

Bilag 3

Stemmeaftale om L 111, Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse (Kompenserende marine virkemidler ved etablering eller udvidelse af havbrug)

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti (herefter aftaleparterne) er med denne aftale enige om at stemme for lovforslaget L 111 om kompenserende marine virkemidler ved etablering eller udvidelse af havbrug.

Et umætteligt verdensmarked kræver flere fisk – flere end der kan fanges bæredygtigt i havene. En af løsningerne herpå er akvakultur, hvor Danmark via en miljømæssig bæredygtig produktion kan være med til at stille sunde fisk af høj kvalitet til rådighed for forbrugerne. Aftaleparterne står derfor sammen om ønsket om at øge mængden af bæredygtigt producerede fisk og anerkender, at muligheden for at anvende kompenserende marine virkemidler kan være medvirkende til at sikre en bæredygtig havbrugsproduktion i Danmark. L 111, lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse, skaber denne mulighed.

Havmiljøet

Aftalepartnerne noterer sig, at der er videnskabelig dokumentation for, at kompenserende marine virkemidler kan anvendes til at opsamle næringsstoffer fra have og fjorde. Aftaleparterne noterer sig, at kompensationsopdræt med muslinger og dyrkning af tang er et relativt nyt virkemiddel, som ikke er afprøvet i alle typer af farvande. Aftaleparterne ønsker ikke, at miljøet skal bære den risiko, der er ved, at man ikke har afprøvet virkemidlerne i alle typer af farvande.

Aftaleparterne er derfor enige om:

- At effekten af de kompenserende marine virkemidler skal beregnes konservativt med henblik på at sikre, at der opnås den nødvendige reduktion af næringsstoffer i vandmiljøet. Der skal ved behandlingen af ansøgning om miljøgodkendelse tages udgangspunkt i, at ansøger skal dimensionere sit kompenserende marine virkemiddel, så risikoen flyttes fra miljøet. I praksis miljøsikkerhedsdimensioneres således til 115 pct. for at kunne opnå miljøgodkendelser til udvidelser og nyetableringer, hvis der er usikkerhed om den kompenserende effekt på den konkrete lokalitet. Overdimensioneringen skal tage udgangspunkt i en konkret vurdering af sikkerheden for virkemidlets effekt på den konkrete lokalitet, som lægges til grund for myndighedens behandling af ansøgning om tilladelse.
- At omfanget af de kompenserende virkemidler kan tilpasses, så de svarer til den krævede næringsstoffjernelse, når der er opnået dokumentation for effekten på den konkrete lokalitet.
- At der i den kommende bekendtgørelse, der udmønter lovforslaget, fastsættes retningslinjer, som sikrer, at egenkontrol og tilsyn kan dokumentere en tilstrækkelig fjernelse af næringsstoffer (N og P) i forhold til, hvad der er stillet som vilkår i miljøgodkendelsen. Det vil blive fastlagt, at havbrugsvirkosomheden i de to første opdrætssæsoner (eller til der kan fastslås en videnskabelig signifikant effekt af kompensationsanlægget) skal foretage 4-5 kontrolmålinger i løbet af opdrætssæsonen, der dokumenterer om kompensationseffekten lever op til den forventede effekt, jf. den konkrete vurdering af muslingernes vækst, som lægges til grund for myndighedens tilladelse. Dette gøres med henblik på at foretage relevante justeringer i indeværende og kommende produktionsperiode.
- At miljøgodkendelser til udvidelser og nyetableringer af havbrug med kompenserende foranstaltninger i »uprøvede vandmiljøer« som udgangspunkt indføres i to trin. Således tillades i første produktionsår produktion af 50 pct. af den i miljøgodkendelsen forudsatte produktionskapacitet, hvorefter den fulde kapacitet vil kunne udnyttes fra andet produktionsår, for så vidt egenkontrol og tilsyn med det kompenserende virkemiddels effekt, jf. ovenstående punkt, bekræfter at der faktisk kompenseres for den i miljøgodkendelsen forudsatte næringsstoffudledning.

- At kompensierende anlæg skal placeres, hvor anlægget har den største miljømæssige effekt i forhold til fjernelse af N og P fra det eller de relevante kystvande eller havområder. Dette skal naturligvis fortsat ske under hensyn til andre interesser på havet.

Lakselus

Aftaleparterne noterer sig, at lakselus ikke udgør et problem i den danske havbrugsproduktion, og for den vilde fiskebestand, og har et fælles ønske om, at det skal blive ved med at forholde sig sådan.

Aftaleparterne er derfor enige om:

- At evt. sygdomsproblematikker fortsat skal håndteres i forbindelse med havbrugets miljøgodkendelser.
- At vurderingen af risiko for problemer med lakselus altid skal basere sig på den nyeste faglige viden.
- At der iværksættes en analyse af risikoen for lakselus hos de relevante forskningsinstitutioner DTU og Københavns Universitet. Analysen afsluttes forud for udstedelse af den udmøntende bekendtgørelse.
- At forekomst af lakselus over en kritisk grænse, som defineres ud fra den bedste faglige viden, og som sikrer fiskebestande mod risiko for dødelighed, kan medføre behov for øget kontrol i forbindelse med sygdomsbehandling, nødslagtning, braklægning eller lukning af anlæg, og at beslutning herom beror på en konkret faglig vurdering i det enkelte tilfælde.

Fortsat udvikling imod endnu større bæredygtighed

Aftaleparterne ønsker at styrke udviklingen i hen imod endnu større bæredygtighed i den danske havbrugsproduktion.

Aftaleparterne er derfor enige om:

- At der løbende skal arbejdes på at forbedre håndteringen af og mindskning af produktionen af organisk materiale samt anvendelsen af hjælpestoffer i forbindelse med havbrugsproduktion.
- Noterer sig, at vurderingen af organisk materiale og hjælpestoffer indgår som en integreret del af havbrugenes miljøgodkendelse.

Parterne bag denne aftale forelægges bekendtgørelser og vejledninger, som udmønter lovændringen, til godkendelse.